

A francia és az európai szerepkeresés Dél-Kelet Ázsiában

FEJÉRDY GERGELY

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Fejérdy Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az Intézet weboldalán.

Fejérdy Gergely, vezető kutató, MKI

A FRANCIA ÉS AZ EURÓPAI SZEREPKERESÉS DÉL-KELET ÁZSIÁBAN

Franciaország 2022 óta külön teljeskörű Indo-csendes-óceáni [stratégiával rendelkezik](#), és a térségbeli jelenlétét európai stratégiai autonómia modelljére építene: célja egyfajta harmadik pólus kialakítása, amely ellensúlyt képez a kínai és amerikai nagyhatalmi törekvésekkel szemben, miközben gazdasági hasznot is remél. A valóságban azonban komoly űr tátong a francia ambíciók és a konkrét vállalások között – a Macron által megfogalmazott célokhoz képest visszafogottak a kézzelfogható eredmények. A francia gazdasági és katonai lehetőségek [végesek](#): Franciaország se kapacitásaiban, se szándékában nem vetélkedhet az Egyesült Államokkal a régióban, bár igyekszik új opciókat nyitni az európai és ázsiai partnerek együttműködésében. Macron üzenete összhangban áll az ASEAN hagyományos el nem kötelezett szemléletével; ugyanakkor a valóságban korlátozottak képességei. Ez rávilágít a stratégiai autonómia ígéretének korlátaira: a térség országai támogatják az új partner megjelenését, de kétlik, hogy Franciaország vagy az EU egyedül érdemi erőkiegyenlítő tényező lehet.

A „HARMADIK ÚT” ILLÚZIÓJA

Macron elnök előszeretettel lép fel az Európai Unió nevében, mintegy európai képviselként nyilatkozva a világban. Délkelet-Ázsiai útja során, amelyre május végén került sor, is így tett - Európát ajánlotta partnernek a francia szerepvállalás kiterjesztéseként. Bár a térség iránti nyitás minden tagállam érdeke, az unió megosztottsága, politikai kétértelműségei, a közös kereskedelmi stratégia hiánya és a korlátozott katonai erőforrások mind fékezik Európa kollektív hatását és valódi befolyását ebben a régióban. Macron egyedüli fellépése így legfeljebb szimbolikus EU-jelenlétet teremt.

Csak EU-szinten lenne igazán hiteles a „[harmadik út](#)”: a francia pozíció csak akkor válhat érdemben hitelessé, ha Párizs európaivá tudja tenni politikáját – valódi különbséget csak uniós szinten érhet el. Jóllehet, Franciaország igyekszik az EU Indo-csendes-óceáni stratégiájának élére állni (elsőként fogadott el nemzeti [védelmi stratégiát 2019](#)-ben, ezzel is ösztönözve az uniót), Brüsszel közös cselekvőképessége csekély.

A francia (és európai) üzenet Délkelet-Ázsiának az lehet, hogy nem szükséges választani a két szuperhatalom között – létezik „harmadik út”, egy szabályalapú, többoldalú partnerség Európával. Kérdéses azonban, mennyire reális alternatíva Európa. Gazdasági téren az EU komoly szereplő lehetne, de súlya relatíve csökken: Kína az ASEAN államok legnagyobb partnere, 2024-ben 982 milliárd eurónyi forgalommal – ez négyszerese az EU-ASEAN kereskedelemnek, és kétszerese az USA-nak; ráadásul a kínai befektetések aránya nő, míg az európaiaké egy évtized alatt 17%-ról 9%-ra esett vissza. Biztonsági-oldalon az USA marad a fő garancia: Franciaország ugyan erősíti védelmi együttműködéseit (pl. hadgyakorlatok, fegyvereladások), de nem célja és nem is képes katonai értelemben felvenni a versenyt az amerikai jelenléttel. Így Európa inkább kiegészítő, mint kiváltó partner: hozzájárul a szabályok és intézmények fenntartásához, de a régiós hatalmi egyensúlyon csak marginálisan változtat. Európa nem egy új pólus, hanem egy közepes befolyású szereplő, amely a meglévő nagyhatalmi játszmákat inkább finomítani, semmint alapvetően átírni tudja.

FRANCIAORSZÁG SZEREPKERESÉSE DÉLKELET-ÁZSIÁBAN

A francia elnök május végén [hivatalos látogatást tett három dél-kelet ázsiai országban](#), Vietnámban, Indonéziában és Szingapúrban. Az Indo-Pacifikus régió Macron elnök szerint a franciák jövője szempontjából meghatározó. A francia államfő tisztában van azzal, hogy az elmúlt években tapasztalható geopolitikai átalakulások nyomán Dél-Kelet Ázsia egyre növekvő jelentőségre tett szert, amit Párizs nem hagyhat figyelmen kívül. Macron látogatásának célja tehát az volt, hogy a francia és az európai érdekeket megerősítse

ebben a térségben miközben a kínai-amerikai rivalizálás nagyfokú bizonytalanságokhoz vezet a régióban. Párizs a geopolitikai kérdések mellett hangsúlyt kívánt fektetni a gazdasági kapcsolatokra is.

Annak ellenére, hogy a történelmi kapcsolatok jelentősek Franciaország és a térség között, az érintkezés csak az elmúlt évtizedekben vált dinamikusabbá. A franciák Vietnámban a 18. századtól vannak jelen, és az 1880-as évektől egyfajta gyarmati területté is vált az ország, de a 20. század háborúi után csak az elmúlt negyven évben sikerült rendezni a kétoldalú kapcsolatokat. Indonézia és Szingapúr, Új-Kaledónia, Francia Polinézia, valamint Wallis és Futuna francia tengerentúli területek relatív közelsége miatt évtizedek óta Párizs számára megkerülhetetlen országok a térségben.

Franciaország számára a régió államai nem tartoztak az elmúlt évekig a legfontosabb gazdasági partnerek közé. Kína, Japán és India árnyékában ezek az országokra alig jutott figyelem. Még ma is inkább közepesnek mondhatóak a gazdasági kapcsolatok, de évről évre növekedést mutatnak. Franciaország [Szingapúr 12.](#), [Vietnám 21.](#), [Indonézia 49.](#) kereskedelmi partnere. Az elmúlt években ugyanakkor jelentősen nőtt a francia kereskedelmi forgalom mind a három érintett országgal.

Ennek egyik oka az, hogy a térség államai gazdaságilag a világ egyik legdinamikusabban fejlődő országai közé tartoznak. A régió 700 millió lakosának átlag életkora 35 év, míg Európában tíz évvel több. A gazdasági növekedés a GDP 5%-át teheti ki előrejelzések szerint az elkövetkezendő tíz évben, ami jobb, mint amit Kínával kapcsolatban jeleznek a mutatók. Számos, köztük francia elemző [szerint](#) is, ezek az országok együttesen a globális növekedés motorjai lehetnek már a közeljövőben, köszönhetően az erős fogyasztói keresletnek, a megnövekedett régión belüli kereskedelemnek és az iparosodásban elért előrehaladásnak, illetve nem utolsósorban a technológiai fejlődésnek is. A tíz ország, amely a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségét (ASEAN) alkotja, megduplázta részesedését a világgazdaságból a századforduló óta, 4%-ról mára 8%-ra emelkedett, ami

az Egyesült Államokkal azonos mértékű növekedés. Francia kutatók felhívják a figyelmet arra is, hogy ugyanez az előrelépés történt a közvetlen külföldi tőkebefektetések (FDI) területén is, hiszen az ASEAN országokban ez az érték 2024-ben a 2022-es évhez képest 16%-kal nőtt. A térségben halad át a világ tengeri forgalmának 60%-a. Délkelet-Ázsia egyfajta tengeri folyosóként és fontos kereszteződésként helyezkedik el az Indiai-óceán és a Csendes-óceán között. Ez a geopolitikai pozíció nem újdonság, de a világhatalmak megpróbálják befolyásukat kiterjeszteni erre a régióra. Kína már 2002-ben aláírt a térség országaival egy szabadkereskedelmi megállapodást, amivel a régió vezető hatalmává vált. Az ország földrajzi közelsége ezt tovább erősíti. Kína az ASEAN országokkal 2024-ben 982 milliárd euró értékű kereskedelmi forgalmat bonyolított. Ez az érték négyszerese az EU és az érintett országok, illetve közel kétszerese az Egyesült Államok és a régió államai közötti kereskedelem értékének. A kínai befektetések értéke is folyamatosan növekszik, 2023-ban 20%-kal nőtt az előző évhez képest, míg az európaiak csökkennek.

Az átalakulások nem állnak meg a gazdasági kérdéseknél, hanem diplomáciai, biztonságpolitikai kérdések területén is érzékelhetők. Peking megpróbálja - 2025 januárja óta különösen is - kihasználni a Trump hatalomra jutása után kialakult bizonytalanságokat és növelni kívánja befolyását a térségben. Több diplomáciai együttműködést kezdeményező lépést tett a régió országai felé. Kína térségbeli terjeszkedése fokozottan irritálja az Egyesült Államokat és tovább növeli a világhatalmak közötti rivalizálást. Ebben a kontextusban került sor a francia elnök délkelet-ázsiai látogatására 2025 május végén.

A FRANCIA-EURÓPAI JELENLÉT DILEMMÁJA A RÉGIÓBAN

A hangoztatott francia ambíciók és a helyszínen bejelentett konkrét vállalkozások között jelentős különbség van, mégha a kapcsolatok hasznosságát illetően nincs kétség egyik fél részéről sem. Franciaország megpróbálja megállítani a régióban tapasztalható csökkenő gazdasági befolyását. A térség

országai számára Európa csak egy, a térségben befolyást kereső aktorok között. Franciaország olyan szempontból különleges partner, hogy tagabb értelemben a régióban saját tengeri és szárazföldi területekkel bír, így még közvetlenebbül érintett az itt zajló geopolitikai folyamatokban. Párizs 2018 óta az Indo-Pacifikus régióra vonatkozóan konkrét stratégiát dolgozott ki. Ez elsősorban az európai stratégiai autonómia modelljét kívánja a térségben is meghonosítani, vagyis francia-európai segítséget kíván nyújtani annak érdekében, hogy a kínai és amerikai nagyhatalmi törekvésekkel szemben egyfajta harmadikként, ellensúlyt tudjon képezni, miközben gazdaságilag is profitálni kíván a relációkból. Franciaország európai partnerein kívül Indiával is szorosan együtt kíván dolgozni a dél-kelet ázsiai régiót érintő kérdésekben.

Macron körútja látványos diplomáciai sikernek tűnhet: első európai vezetőként mondott beszédet a rangos Shangri-La párbeszéd nyitányán, hangsúlyozva, hogy Európa és Ázsia fogjon össze a stabil nemzetközi rend érdekében. Európai részről példátlan delegáció jelent meg a szingapúri biztonsági fórumon, ami jelzi: az EU igyekszik láthatóbb lenni a térség stratégiai diskurzusaiban. Mindezek a gesztusok azonban nem pótolják a tartós befolyást. Az európai szerepvállalás mélységét mérve azt látjuk, hogy a konferenciákon való jelenlét és a nyilatkozatok szintjén Európa aktív, de kemény tényezők – úgymint katonai erő, gazdasági dominancia vagy szövetségi rendszerek – terén továbbra is alárendelt szereplő. Az EU geopolitikai súlya csökkenőben van: a globális erőviszonyok az indo-pacifikus térség felé tolnak, ahol Kína és az USA diktál, Európa pedig küzd, hogy lépést tartson. A francia diplomácia erőfeszítései részben reakciók erre a hanyatló súlyra – Párizs megpróbálja megállítani befolyásának csökkenését Délkelet-Ázsiában, és alternatívát kínálni a régió országainak. A kérdés, milyen mértékben sikerül a szavakat tettekre váltani. Jelenleg a francia-európai befolyás leginkább a puha hatalom eszközeiben (diplomácia, kereskedelem, fejlesztési együttműködés) jelentkezik, míg a kemény befolyás – pl. biztonság garantálása, nagy infrastrukturális beruházások irányítása – terén szerény. A délkelet-ázsiai vezetők üdvözik

ugyan Európa részvételét, de továbbra is a nagyhatalmi rivalizálás keretei között navigálnak. Európa geopolitikai súlyának csökkenése abban is tetten érhető, hogy sokszor csak sodródik az eseményekkel: a regionális rend formálásában inkább alkalmazkodó, semmint formáló szereplő. Macron körútja tehát fontos jelzés volt – az EU készen áll nagyobb szerepet vállalni, ha engedik –, de a tényleges befolyás elmélyítéséhez hosszabb távú, összeszedettebb és egységesebb európai erőfeszítés szükséges a diplomáciai gesztusokon túl.